

MAARİF MODELİ'NE
GÖRE HAZIRLANDI.

ESB

ETKİNLİKLİ SORU BANKASI

TÜRKÇE

OKUL YAZILILARINA DESTEK, SINAVLARA ERKEN DÖNEMDE HAZIRLIK

Ramazan DAĞLI

Her çıktıya özel;

- Çıktıyı kavratmaya yönelik öğretici, eğlenceli kavrama düzeyi etkinlikler
- Alan becerilerinin ele alındığı beceri temelli etkinlikler
- Test çözme tekniğini geliştirecek kavrama düzeyi testler
- Üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek beceri temelli testler
- Konu değerlendirme testleri

Maarif Modeli Gereğince Disiplinler
Arası İlişki ve Değerler Eğitimi
Dikkate Alınmıştır!

Akıllı Tahtaya Uygun

240 Etkinlik, 492 Soru

5

• SINIF

CLASSMATE

En İyi Sınıf Arkadaşım

VIDEO ÇÖZÜMLÜ

KOLAY-ORTA
DÜZEY

Yayın Yönetmeni

Nihan HAYAR

Yayına Hazırlayan

Ramazan DAĞLI

Branş Editörü

Mustafa ULAŞ

Editör

Meltem TUNÇ

ISBN 978 - 625 - 97070 - 5 - 1

Mevlana Mah. Sultan Vahdettin Cad. No: 4 B - 34512

Esenyurt/İSTANBUL

Telefon: (0212) 572 20 00 Fax: (0212) 572 19 49

Yayıncı Sertifika No: 49697

Baskı - Mücellit

Örmat Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti.

Matbaa Sertifika No: 77186

Bu eserin yayım hakkı; Okyanus Basım Yayın Tic. A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz, kısmen de olsa yayımlanamaz.

ÖN SÖZ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile değişen öğretim programlarının ışığında hazırlanan 5. sınıf Classmate etkinlikli soru bankaları 21. yüzyılın eğitim yeniliklerine uygun olarak sınav odaklı ve beceriler üzerine kurulu bütünlük bir sistemle hazırlanmıştır. Öğrencinin kazanması gereken beceriler “öğrenme çıktısı” adı altında verilip her bir öğrenme çıktısı, etkinlikler ve testlerle tek tek ele alınmıştır.

ETKİNLİK CEVAPLARINA NASIL ULAŞILIR?

Cevap anahtarında bulunan karekodu okutarak tüm etkinlik cevaplarına ulaşabilirsiniz.

SORU ÇÖZÜM VİDEOLARINA NASIL ULAŞILIR?

Karekodları tablet veya akıllı telefonunuzla okutarak ya da karekodların altındaki kodu akilliogretim.com'da aratarak tüm soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

1. KONU: SÖZCÜKTE ANLAM

GERÇEK VE MECAZ ANLAM	9 - 14
ÇOK ANLAMLILIK	15 - 20
EŞ, YAKIN, ZIT (KARŞIT) ANLAMLI VE EŞ SESLİ (SESTEŞ) SÖZCÜKLER	21 - 26
GEÇİŞ VE BAĞLANTI UNSURLARI, YABANCI DİLLERDEN ALINMIŞ SÖZCÜKLER	27 - 32
AYNI KAVRAM ALANINA GİREN SÖZCÜKLER, İKİLEMELER, PEKİŞTİRMELİ SÖZCÜKLER, KALİPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARI	33 - 38
BENZETME (TEŞBİH), KİŞİLEŞTİRME (TEŞHİS), KONUŞTURMA (İNTAK)	39 - 44
KONU DEĞERLENDİRME - 1	45 - 48

2. KONU: CÜMLEDE ANLAM

EŞ VEYA YAKIN ANLAMLI, ANLAMCA ÇELİŞEN CÜMLELER	51 - 56
CÜMLE OLUŞTURMA, CÜMLE TAMAMLAMA	57 - 62
ÖZNEL VE NESNEL YARGI, KARŞILAŞTIRMA VE BENZERLİK BİLDİREN CÜMLELER	63 - 68
DUYGUSAL VE ABARTILI ANLATIM BİLDİREN CÜMLELER, GERÇEK VE HAYAL ÜRÜNÜ İFADELER	69 - 74
DEYİMLER, ATASÖZLERİ VE ÖZDEVİŞLER	75 - 80
KONU DEĞERLENDİRME - 2	81 - 84

İÇİNDEKİLER

3. KONU: PARAGRAF

METNİN YÜZEY ANLAMI (ANAHTAR SÖZCÜK, KONU, BAŞLIK)	87 - 92
METNİN YÜZEY ANLAMI (ANA DÜŞÜNCE, ANA DUYGU)	93 - 98
METNİN DERİN ANLAMI, PROBLEME ÇÖZÜM ÜRETME	99 - 104
METNİN BÖLÜMLERİ, METİN OLUŞTURMA	105 - 110
METİN TAMAMLAMA, METNİ İKİYE BÖLME, METNİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE, METİNDE CÜMLELERİN YERİNİ DEĞİŞTİRME	111 - 116
HİKÂYE UNSURLARI	117 - 122
PARAGRAF TÜRLERİ, DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI	123 - 128
KONU DEĞERLENDİRME - 3	129 - 132

4. KONU: SÖZEL MANTIK VE GÖRSEL, GRAFİK, TABLO, ÇİZELGE OKUMA

SÖZEL MANTIK	135 - 140
GRAFİK, TABLO, ÇİZELGE OKUMA	141 - 146
GÖRSEL OKUMA	147 - 152
KONU DEĞERLENDİRME - 4	153 - 156

İÇİNDEKİLER

5. KONU: DİL YAPILARI

İSİMLER (ADLAR)	159 - 164
İSİMLERİN YERİNİ TUTAN SÖZCÜKLER	165 - 170
İSİMLERİ NİTELEYEN SÖZCÜKLER	171 - 176
KONU DEĞERLENDİRME - 5	177 - 180

6. KONU: YAZIM KURALLARI

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER	183 - 188
BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER, SAYILARIN YAZIMI	189 - 194
KONU DEĞERLENDİRME - 6	195 - 198

7. KONU: NOKTALAMA İŞARETLERİ

NOKTA, VİRGÜL, SORU İŞARETİ, ÜNLEM İŞARETİ	201 - 206
İKİ NOKTA, ÜÇ NOKTA, KISA VE UZUN ÇİZGİ, KESME İŞARETİ	207 - 212
KONU DEĞERLENDİRME - 7	213 - 216

CEVAP ANAHTARI	219 - 221
----------------------	-----------

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

1. KONU

SÖZCÜKTE ANLAM

1. ÖĞRENME ÇIKTISI

GERÇEK VE MECAZ ANLAM

ÖĞRENME UYGULAMALARI KAVRAMA ETKİNLİĞİ

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek ve mecaz) "✓" ile işaretleyiniz.

	Cümleler	G	M
a.	Konuşmacılar, beklediğimizden <u>kısa</u> konuştu.		
b.	Oyundaki bazı <u>sahneler</u> izleyicileri duygulandırdı.		
c.	Yaşlı kadının içindeki <u>ateş</u> yıllarca küklenmemişti.		
d.	Çocuklar dolaptaki bütün tatlıları <u>sü-</u> <u>pürmü-</u> ş.		
e.	Tamamlanmış cümlelerin sonuna <u>nokta</u> konur.		
f.	Bazı canlılar sadece <u>derin</u> denizlerde yaşar.		
g.	O, eskiden beri <u>kapalı</u> bir kişiliğe sahiptir.		
h.	Yaşlı kadın, üzüntüden iyiden iyiye <u>sü-</u> <u>zölmü-</u> ştü.		

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki yargılardan doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- a. ☐ "Takmak" sözcüğü, "Gözlüğünü takıp yazıyı okudu." cümlesinde gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
- b. ☐ "Yazarın kuru anlatımı okuyucuyu sıkıyor." cümlesinde mecaz anlamı sözcük yoktur.
- c. ☐ "Çizgi" sözcüğü, "Yenilikçi çizgisini hiç bozmadı." cümlesinde gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
- d. ☐ "Son otobüsü kaçırsak yandık." cümlesinde mecaz anlamı sözcük vardır.

ETKİNLİK 3

Aşağıda bazı sözcüklerin gerçek ve mecaz anlamları verilmiştir. Bu sözcükleri verilen anlamlara uygun olarak birer cümlede kullanınız.

a. **Kara**

Gerçek Anlamı: En koyu renk, siyah; ak, beyaz karşıtı.

Cümlem:

Mecaz Anlamı: Kötü, uğursuz, sıkıntılı.

Cümlem:

b. **Soğumak**

Gerçek Anlamı: Isısını hızla veya yavaş yavaş yitirerek soğuk duruma gelmek

Cümlem:

Mecaz Anlamı: Birine veya bir şeye duyulan istek, sevgi ve ilgi kalmamak

Cümlem:

c. **Katı**

Gerçek Anlamı: Yumuşak karşıtı, sert

Cümlem:

Mecaz Anlamı: Hoşgörüsüz, acımasız, merhametsiz, zalim olan.

Cümlem:

d. **Ters**

Gerçek Anlamı: Karşıt

Cümlem:

Mecaz Anlamı: Uygun olmayan, elverişsiz olan

Cümlem:

e. **Doğmak**

Gerçek Anlamı: Dünyaya gelmek

Cümlem:

Mecaz Anlamı: Ortaya çıkmak, sonucu olmak

Cümlem:

ETKİNLİK 4

Arkadaşım çok ısrar edince onu kırmak istemedim. Birlikte sinemaya gittik. Filmin ortalarına doğru sinema salonunu ağır bir koku kapladı. Meğer AVM'de yangın çıkmış. Derken salon kaynamaya başladı. İnsanlar çıkış kapısında yuvalandı. Herkes bu cehennemden kurtulmaya çalışıyordu.

Bu metinde geçen mecaz anlamlı sözcüklerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak anlamlarının karşısına yazınız.

	Anlam	Sözcük
a.	Çok sıkıntılı yer	
b.	Dileğini kabul etmeyerek gücendirmek	
c.	Bir yerde birikmek, toplanmak	
d.	Bir yerde huzursuzluk, tedirginlik olmak	
e.	Keskin, boğucu	

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek, mecaz) yay ayrıç içinde boş bırakılan yere yazınız.

- Adam, kemik ağrılarından şikâyet ediyordu.
(.....)
- Şairin sönük şiirleri de oldukça fazladır.
(.....)
- Bizim binanın çaprazına çocuk parkı yapılıyor.
(.....)
- Ablam eve gelince temizlikten yırttım.
(.....)
- Defterden hemen bir yaprak kopardı.
(.....)

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek, mecaz) "✓" ile işaretleyiniz.

- Telefondaki kişi ters sözleriyle sinirimi bozdu.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Taraftarlar, tuttukları takımları destekliyor.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Maçın başından beri heyecan doruktaydı.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Oduncu, kütüğü düzgün parçalara ayırdı.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Yersiz davranışlarına çok kızdım.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Çuvalın ağzını sıkı bağla ki çözülmesin.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Dedem, uyuşuk insanları sevmezdi.
Gerçek ☐ Mecaz ☐
- Bahçenin her yerini otlar basmış.
Gerçek ☐ Mecaz ☐

ETKİNLİK 7

"Boş" sözcüğünü aşağıda verilen anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

Yapılacak iş olmama durumu

Cümlem:

Herhangi bir bilgisi olmayan

Cümlem:

Yararı olmayan

Cümlem:

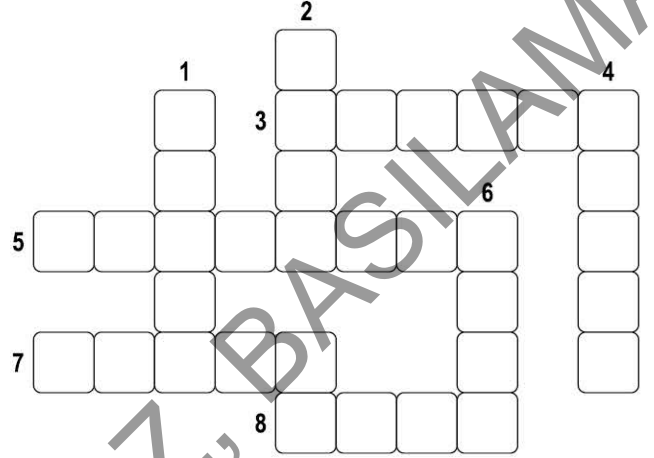
ÖĞRENME UYGULAMALARI

BECERİ TEMELLİ ETKİNLİK

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki cümlelerde geçen mecaz anlamlı sözcükleri belirleyerek yandaki bulmacayı doldurunuz.

1. Yüreğinde derin bir üzüntü hissediyordu.
2. Türlü oyunlarla hepimizi kandırıyordu.
3. Onun yersiz davranışlarına önceleri tepki vermedim.
4. Sinyal zayıf olduğu için telefonla görüşemedik.
5. Ülke o yıllarda karanlık bir dönemden geçiyordu.
6. Yazarın kuru anlatımı okuru bunalıyor.
7. Olayın yankısı bütün yurdu kaplamıştı.
8. Bu işin kokusu yakında çıkar nasıl olsa.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcükleri anlam özelliklerine uygun kutulara yazınız.

- a. O, sanatın hemen hemen her dalında eserler vermiştir.
- b. Yetişkinler, işle ilgili sıkıntılarını aile fertlerine yansıtmamalıdır.
- c. Bardak çatlak olduğu için çay neredeyse üstüne dökülüyordu.
- d. Böyle bir fırsatı hiç düşünmeden teptiğine çok pişman olacaksın.
- e. Köyün içinden geçen dere, aşırı yağışın ardından kabarmıştı.
- f. Bizim zamanımızda çocukların böyle uçuk istekleri yoktu.
- g. Bütün kitapları tarayıp aradığım bilgileri buldum.
- h. Dolabın gözünde bulunduğu fotoğrafa uzun uzun baktı.
- i. Üzerimdeki ağırlığı atmak için dışarı çıkıp yürüyüş yaptım.

Gerçek Anlamlı Sözcükler

Mecaz Anlamlı Sözcükler

ETKİNLİK 3

Hayatın yolları dikenlidir. Bu yolda başarıyla ilerlemek için bazen zorlanmayı, acı çekmeyi göze almalıyız. Karanlık günlerde yıpransak bile mücadeleden asla vazgeçmemeliyiz. Hem kendimizi hem çevremizdeki mutlu etmek için daima savaşmalıyız.

Bu metindeki mecaz anlamlı sözcükleri aşağıda boş bırakılan yere yazınız.

.....

.....

ÖĞRENME KANITLARI**KAVRAMA TESTİ**

1. I. Bozkırda güneşten sararmış bitkilere bakıyordum.
II. Memleket, o kara günleri sonunda atlatmıştı.
III. Başkalarına karşı güzel duygular beslemelisiniz.
IV. Sınıfımızın pencerelerinden ön bahçe görünüyordu.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde tüm sözcükler gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV

2. "Ağır" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Onun ağır sözleri karşısında ağzımı açmadım.
B) Odanın içindeki ağır koku herkesi rahatsız etti.
C) Yerden ağır bir taş alıp lastiğin arkasına koydu.
D) Yaşlı adam, ağır bir sesle bana her şeyi anlattı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Canlıların en küçük yapı birimi hücredir.
B) Bu yapılar, şehrin ruhunu ortaya koyuyor.
C) Bitkilerin fotosentez yaptığını öğrendik.
D) Çocuk, kardeşinin hareketlerine gülüyordu.

4. I. Bahçeyi yüksek bir duvar çevreliyordu.
II. Onun davranışları bana batıyor.
III. Kasadaki ezik domateslerden almıştı.
IV. Kapıyı keskin bakışlı bir adam açtı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün anlam özelliği yay ayaç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Böyle ince ruhlu bir adamı kırdığıma üzül-müştüm. (Gerçek)
B) Komşumuz Necip Bey, renkli bir kişiliğe sahipti. (Mecaz)
C) Genç adam, perdeyi aralayıp sokaktaki çocuklara baktı. (Gerçek)
D) Başıma gelenlerde onun parmağı olduğuna eminim. (Mecaz)

6. I. Marulun buruşuk yapraklarını attım.
II. Bu işin kokusu yakında çıkar.
III. Onun bütün tezlerini çürüttüler.
IV. Arkadaşım yine bayat espriler yaptı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı bir sözcük yoktur?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

7. I. Yıllardır görüşemeyen iki eski dost bir araya gelmişti.
II. Çocuğun sarı saçları epey uzamıştı.
III. Mühendis, beyaz kâğıda bir üçgen çizdi.
IV. Sokakta top oynayan çocuklar sürekli bağı-
rıyordu.

**Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakiler-
den hangisi söylenemez?**

- A) I. cümlede gerçek anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.
B) II. cümlede mecaz anlamlı bir sözcük vardır.
C) III. cümlede mecaz anlamlı bir sözcük yoktur.
D) IV. cümlede tüm sözcükler gerçek anlamlıdır.

8. "Yanmak" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin han-
gisinde mecaz anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Tarihi geçtiği için biletlerimiz yanmış.
B) Yanarak oyundan çıkan ilk kişi ben oldum.
C) Sizi göremeyecek olmama yanıyorum en çok.
D) Güneşte çok kaldığı için bütün vücudu yan-
mış.

9. (I) Kalkan, Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı, hari-
ka bir yerleşim birimidir. (II) Akdeniz'in en batı-
sında bulunduğu için bir tarafı Ege Denizi'ne
bakar. (III) Bozulmamış doğası ve renkli insan-
ları onu diğer tatil bölgelerinden farklı kılar. (IV)
Turistler tarafından fark edildikten sonra bura-
da pek çok tesis açılmıştır.

**Bu metinde numaralanmış cümlelerin han-
gisinde mecaz anlamlı bir sözcüğe yer veril-
miştir?**

- A) I B) II C) III D) IV

10. Ekim başında olmamıza rağmen acı bir soğuk ortalığı kasıp kavuruyordu. Köyün çevresindeki dağlara kar düşmüştü. Her gün şiddetli rüzgârlar esiyordu. Ağaçların dallarına tutunmuş son yapraklar da bu rüzgâra dayanamayıp birer bi-
rer uçuşuyordu. Çıplak kalan ağaçlar ve birden-
bire soğuyan hava, henüz bahçelerindeki ce-
vizleri toplamayan köylüleri tedirgin ediyordu.

**Bu metinde geçen aşağıdaki sözcüklerden
hangileri mecaz anlamıyla kullanılmıştır?**

- A) soğuk - şiddetli
B) acı - dayanamayıp
C) soğuyan - çıplak
D) dayanamayıp - toplamayan

11. I. Merdivenin ilk basamağına su dökülmüş.
II. Anılarım, eserlerimin temel basamağıdır.
"Basamak" sözcüğünün numaralanmış cüm-
lelerde kazandığı anlamlar aşağıdakilerin
hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Gerçek	Gerçek
B)	Mecaz	Gerçek
C)	Gerçek	Mecaz
D)	Mecaz	Mecaz

12. I. Kırlarda gezmenin tadı bir başkadır.
II. Dağın başını bir sis bulutu kaplamıştı.
III. Ormandaki canlılar derin bir uykudaydı.
IV. Ellерim çatladığı için krem kullanıyorum.

**Numaralanmış cümlelerin hangisindeki altı
çizili sözcük gerçek anlamının dışında kul-
lanılmıştır?**

- A) I B) II C) III D) IV

ÖĞRENME KANITLARI BECERİ TEMELLİ TEST

13. Bazı sözcükler, ilgi veya benzetme sonucu yeni bir anlam kazanabilir. Buna mecaz anlam denir. Örneğin "boş" sözcüğü, "Boş şişeleri kapının önüne koydu." cümlesinde gerçek anlamıyla; "- - -" cümlesinde ise mecaz anlamıyla kullanılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilemez?

- A) Boş insanlarla tartışmaya girmekten hiç hoşlanmazdı.
- B) Öğleden sonra boşum, şirkete gelersen konuşabiliriz.
- C) Onun sözlerine boş yakalandım yoksa cevabını verirdim.
- D) Köyün boş topraklarını ekip biçerek üretimi artıracağız.

14. Ülkemizin yetiştirdiği en değerli beyinler hep Batı'ya gidiyor. Batı, zekâlarını sömürdüğü bu insanlara maddi imkânlar sağlayıp onları kendine bağlıyor. Onların ülkemizden ayrılması bizim Batı'dan geri kalmamıza sebep oluyor. Bilim ve teknolojiye ilerlemek istiyorsak yetişmiş insanlarımıza sahip çıkmalıyız.

Bu metinde numaralanmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

15. Aşağıda "temiz" sözcüğünün TDK Güncel Türkçe Sözlük'teki anlamları verilmiştir.

GÜNCEL TÜRKÇE SÖZLÜK

ses 🔊

- sıfat** Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan; arı (I), pak, sili (II), tahir, hijyen, hijyenik:
- sıfat** Özenle yapılmış:
- sıfat** Çok az kullanılmış veya hiç kullanılmamış olan, özürlü olmayan:
- sıfat, mecaz** Ahlakça lekesiz.
- sıfat** ▶ sabıkasız.
- zarf** Kirli, lekeli, bulaşık olmayan bir biçimde:

Buna göre "temiz" sözcüğü, aşağıdakilerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Misafirlerin yataklarına temiz çarşafı serdi.
- B) İnşaatı temiz bir mühendislikle tamamladık.
- C) Çocuklarına temiz bir isim bırakmak istiyordu.
- D) Böyle temiz bir arabayı daha ucuza bulamazsınız.